

2^η ΜΙΚΡΟ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος: **Η πολύμορφη και πολύπλοκη γλώσσα μας...**

Δημιουργός: Ιωάννα Κοντογιάννη, ΠΕ02, 1^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Λάρισας

Πρόταση για διδασκαλία

Πεδίο/Διδακτικό Αντικείμενο/Διδακτική Ενότητα: Νεοελληνική Γλώσσα Α' Λυκείου/

/ [Γλώσσα Και Γλωσσικές Ποικιλίες/ I. Τα όρια της γλώσσας, II. Οι ποικιλίες της γλώσσας, III. Οι οπτικές της γλώσσας](#)

Τάξη: Α' Λυκείου

Διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή: Για την πραγματοποίηση του σεναρίου θα πρέπει ο δάσκαλος να γνωρίζει καλά τα ψηφιακά εργαλεία, τα οποία ζητεί από τους μαθητές να αξιοποιήσουν. Επιπλέον, να έχει πρόσβαση στο Εργαστήριο Πληροφορικής, όπου θα διεξαχθεί το σενάριο. Οι μαθητές επιβάλλεται να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μάθηση και τα ψηφιακά εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουν.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα οι μαθητές θα κατανοήσουν την αξία της γλώσσας μας και την αναγκαιότητα της πολυπλοκότητάς της σε παραδοσιακά και ψηφιακά περιβάλλοντα. Για την υλοποίησή της θα αξιοποιηθούν εργαλεία μάθησης που βασίζονται στη [διερευνητική, κοινωνικοπολιτισμική και συνεργατική](#) θεωρία μάθησης.

Βάσει αυτών των θεωριών θα οικοδομηθεί η συγκεκριμένη δραστηριότητα και ο μαθητής από απλός καταναλωτής γνώσης θα μετατραπεί σε δημιουργό σ' ένα διερευνητικό, ομαδοσυνεργατικό και ανοικτού τύπου ψηφιακό περιβάλλον.

Όσον αφορά τις τεχνολογίες επικοινωνίας και πληροφοριών, ο εκπαιδευτικός επιλέγει να χρησιμοποιήσει ως κεντρικό περιβάλλον δράσης και δημιουργίας το [PBworks](#) (wikis). Οι μαθητές έχουν εξοικειωθεί με τον συγκεκριμένο ψηφιακό χώρο, καθώς οι περισσότεροι τον χρησιμοποιούν συχνά στις εργασίες τους και στην μεταξύ τους ενημέρωση για τα σχολικά ζητήματα.

ΣΤΟΧΟΙ

Γνώσεις για τη γλώσσα

1. Να ανακαλύψουν και να συνειδητοποιήσουν τη χρήση ειδικής ορολογίας και τις γλωσσικές γεωγραφικές και ηλικιακές ιδιαιτερότητες.
2. Να κατανοήσουν ότι οι γλωσσικές μας επιλογές εξυπηρετούν το εκάστοτε επικοινωνιακό πλαίσιο.

Γνώσεις για τον κόσμο

1. Να γνωρίσουν τις γλωσσικές ποικιλίες: γεωγραφικές και κοινωνικές.
2. Να χρησιμοποιήσουν το γλωσσικό κώδικα ως μέσο γεφύρωσης του χάσματος των γενεών.
3. Να αναπτύξουν αρετές συνεργασίας και αμοιβαίας συνεισφοράς.

Γραμματισμοί

1. Να εξοικειωθούν με τα ανοικτά-διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα και τις ειδικές διαδικτυακές εφαρμογές για την παραγωγή λόγου (δημιουργία γλωσσικών-λογοτεχνικών - οπτικών ψηφιακών γραμματισμών).
2. Να ασκηθούν στην παραγωγή διαφορετικών κειμενικών ειδών και κειμενικών τύπων.

Διδακτικές πρακτικές

1. Να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία της μάθησης.
2. Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους με ένα διερευνητικό και κριτικό τρόπο σκέψης και αναζήτησης σ' ένα ομαδοσυνεργατικό περιβάλλον.
3. Να μπορούν να λειτουργήσουν βιωματικά για την οικοδόμηση νέας γνώσης.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1^η διδακτική ώρα

Την πρώτη διδακτική ώρα οι μαθητές χωρίζονται σε 4 ομάδες των 5 ατόμων. Για το χωρισμό των ομάδων ο εκπαιδευτικός λειτουργεί ως συντονιστής, λαμβάνοντας υπόψη του και τις προτιμήσεις των παιδιών αλλά και ως εμπυχωτής δίνοντας το έναυσμα, τη 'σπίθα' που θα ενεργοποιήσει τη διάθεση του κάθε παιδιού για εργασία και ένταξη σε κάποια ομάδα.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί πως η συγκρότηση ομάδων (πολύ σημαντική για την επιτυχή έκβαση των ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων) θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την ανομοιογένεια των μαθητών ως προς το γνωστικό, τεχνολογικό και επικοινωνιακό περιβάλλον αλλά και τις μεταξύ τους σχέσεις. Έτσι ο καθηγητής ενεργεί στα πλαίσια της διακριτικής καθοδήγησης στο χωρισμό των ομάδων.

Μέσα στις ομάδες τους, οι μαθητές καλούνται να αναλάβουν ρόλους –σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες που έχει ο καθένας- για να συνεργαστούν και να ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα που τους ανατέθηκε (π.χ. συντονιστής της ομάδας, χρονομέτρης, Χειριστής wiki χειριστής λεξικών, συγγραφέας...). Να σημειωθεί όμως ότι η παρουσίαση θα γίνει από όλα τα μέλη της ομάδας. Μετά από μια σύντομη συζήτηση ανάμεσα στα μέλη της, κάθε ομάδα κοινοποιεί τον ρόλο που αντιστοιχεί στον καθένα.

Σε κάθε ομάδα δίνεται ένας τίτλος που αντιστοιχεί στην ιδιότητά της. Καθεμία δηλαδή θα μελετήσει το θέμα της γλωσσικής ποικιλίας υπό συγκεκριμένη οπτική γωνία. Συγκεκριμένα οι γλωσσολόγοι θα ασχοληθούν με τα ιδιώματα και τις διαλέκτους, οι δημοσιογράφοι με την ειδική ορολογία του επαγγέλματός τους, οι ερευνητές πληροφοριών και ηλεκτρονικών υπολογιστών με τις ιδιαιτερότητες της διαδικτυακής γλώσσας (ξενικοί όροι και greeklish) και οι κοινωνικοί αναλυτές με το γλωσσικό κώδικα των νέων.

Συγκροτούνται λοιπόν οι ακόλουθες ομάδες:

[ΟΜΑΔΑ Α':ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΙ](#)

[ΟΜΑΔΑ Β':ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ](#)

[ΟΜΑΔΑ Γ':ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ](#)

[ΟΜΑΔΑ Δ':ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΝΑΛΥΤΕΣ](#)

Στη συνέχεια καλεί κάθε ομάδα να επισκεφτεί τη σελίδα του τάξης στο PBworks με τίτλο [«Γλωσσική Ποικιλία»](#) και ζητά σε πρώτο στάδιο αφού μελετήσει την κεντρική σελίδα, να προσθέσει ένα σύντομο σχόλιό (καταιγισμός ιδεών).

2^η διδακτική ώρα

Κάθε ομάδα καλείται να ανοίξει το σύνδεσμο που της αντιστοιχεί και να ασχοληθεί με τις δραστηριότητες που εμπεριέχει. Η εργασία της βασίζεται κυρίως στη σωστή χρήση των ηλεκτρονικών λεξικών. Ο εκπαιδευτικός προτείνει συγκεκριμένα λεξικά, η πορεία όμως της αναζήτησης κατευθύνεται από τις επιλογές των μαθητών. Πρέπει λοιπόν οι ίδιοι να κρίνουν και να αξιολογήσουν τις επιλογές τους με βάση τα ικανοποιητικά ή μη αποτελέσματα της αναζήτησής τους. Κατά τη διάρκεια λοιπόν της εργασίας τους, η παρουσία του διδάσκοντος είναι διακριτική. Αφήνει τους μαθητές να αυτενεργήσουν, παρατηρώντας σιωπηλά το έργο τους και επεμβαίνοντας κάθε φορά που θα του το ζητήσουν, όχι για να γίνει οδηγός τους αλλά συνοδοιπόρος τους.

Τέλος κάθε ομάδα παρουσιάζει την εργασία της, ενώ παράλληλα οι άλλες ομάδες προσθέτουν το σχόλιό τους (ανατροφοδότηση μέσω αλληλεπίδρασης).

Δραστηριότητες που οδηγούν στην ενεργητική εμπλοκή των μαθητών

- ❖ Διδακτικές στρατηγικές
  - ☺ Σκέψου-Συνεργάσου-Μοιράσου (Think-Pair-Share/TPS)
  - ☺ Συναρμολόγηση -Παζλ (Jigsaw): Home group-Expert group
  - ☺ Καταιγισμός Ιδεών (Brainstorming)
  - ☺ Παιχνίδι Ρόλων (Role Playing)

- ❖ Δραστηριότητες
  - ☺ συνεργατικό περιβάλλον(PBworks)
  - ☺ ανάρτηση σε δικτυακό τόπο(PBworks)
  - ☺ πολυτροπικά κείμενα (λεξικά)

Χρησιμοποιούμενα ψηφιακά εργαλεία (ονομαστικά)

- ✓ PBworks
- ✓ Ηλεκτρονικά λεξικά ([Λεξικό της κοινή ς νεοελληνικής](#), [Λεξικό γλωσσολογικών όρων](#), [cretan-music.gr](#), [translate.google](#), [Wiktionary](#), , [Λεξισκόπιου της Neurolingo](#))
- ✓ Φωτόδεντρο ([Η γλώσσα της ηλεκτρονικής επικοινωνίας - Τα greeklish](#), [Στάσεις απέναντι στη γλώσσα των νέων](#))

ΦΥΛΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1° φύλλο εργασίας

ΟΜΑΔΑ Α΄ (Γλωσσολόγοι)

Η ντοπιολαλιά κάθε γεωγραφικής περιοχής είναι ένα χαρακτηριστικό που κάνει τη γλώσσα μας ιδιαίτερη και πιο μαγευτική. Διαλέξτε ένα ιδίωμα (π.χ. κρητικό) και δημιουργήστε στη σελίδα σας έναν διάλογο 100 λέξεων περίπου.

Για να αντλήσετε υλικό για την εργασία σας μπορείτε να επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες:

[Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

[Λεξικό γλωσσολογικών όρων](#)

cretan-music.gr

2° φύλλο εργασίας

ΟΜΑΔΑ Β΄ (Δημοσιογράφοι)

Με τη βοήθεια του [λεξικού της Νέας Ελληνικής](#) (επιλέγοντας και παράλληλη αναζήτηση στα σώματα κειμένων) και του [Λεξισκόπιου της NeuroLingo](#) να εντοπίσετε λέξεις και φράσεις που χρησιμοποιούνται κατεξοχήν στον χώρο της δημοσιογραφίας.

Να δημιουργήσετε στη σελίδα σας ένα σύντομο λεξικό 50 λέξεων.

3° φύλλο εργασίας

ΟΜΑΔΑ Γ΄ (Ερευνητές πληροφοριών και ηλεκτρονικών υπολογιστών)

Η τεχνολογία της πληροφορίας έχει το δικό της τρόπο έκφρασης. Προσπαθήστε να αποδώσετε νέους όρους της τεχνολογίας στη Νέα Ελληνική.

Για να αντλήσετε υλικό για την εργασία σας μπορείτε να επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες:

[Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

translate.google

[Wiktionary](#)

[Η γλώσσα της ηλεκτρονικής επικοινωνίας - Τα greeklish](#)

Να δημιουργήσετε στη σελίδα σας ένα σύντομο λεξικό 50 λέξεων.

4° φύλλο εργασίας

ΟΜΑΔΑ Δ΄ (Κοινωνικών Αναλυτών)

Έχετε διαπιστώσει ότι οι μεγαλύτεροι πολλές φορές δεν καταλαβαίνουν τις λέξεις-φράσεις που χρησιμοποιούν οι νέοι. Γεφυρώστε λοιπόν ...το χάσμα ανάμεσά τους!!!

Προσπαθήστε μέσα από την εμπειρία σας αλλά και επισκεπτόμενοι τις παρακάτω ιστοσελίδες:

[Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

translate.google

[Wiktionary](#)

[Στάσεις απέναντι στη γλώσσα των νέων](#)

να εμπλουτίσετε το λήμμα [Νεολογισμοί](#) του Βικιλεξικού με είκοσι περίπου λέξεις-φράσεις.